

De 20 leukste (provincie) steden van Nederland

Nederland is veel meer dan alleen de grote stad of kleine landelijke dorpjes. Ons land kent de mooiste

historische steden waar het heerlijk wonen is en waarin een groot deel van onze bevolking woont.

Steden met een perfecte mengeling van stads wonen in een landelijke omgeving. De afgelopen twee

jaar deed *Vivenda* intensief onderzoek naar de mooiste provinciesteden, van Groningen tot Limburg

en van Zeeland tot Drenthe. Na lang wikken en wegen stelde de redactie een unieke lijst samen. Met

trots presenteren wij de Top 20!

TEKST ESTHER VOET FOTOGRAFIE ESTHER VOET, JACK DRENTHÉ

Zit uw stad er niet bij?

Natuurlijk is een selectie als deze altijd aan discussie onderhevig. Ongetwijfeld zijn er steden die in aanmerking komen voor de Top 20 en die dit jaar niet geselecteerd zijn. Ook bij ons op de redactie was de discussie groot. Want een stad als Deventer, de oudste stad van Nederland (stadsrechten sinds 956) verdiende toch een plekje op de lijst van mooiste en leukste steden? Helaas bleek Deventer een veel groter aantal inwoners te hebben dan de 50.000 die wij als maximum hadden gesteld. Hetzelfde gold voor steden als Delft Gouda, Leiden en Hoorn. En Apeldoorn dan? En Maarssen en Breukelen? Over mooi wonen in het groen gesproken! Maar dat zijn officieel geen steden. En het pittoreske Vreeland is ooit haar stadsrechten kwijtgeraakt, dus die plaats kon ook niet meedingen. Mocht u in een stad wonen die wél aan de criteria voldoet? Laat het ons dan weten. Dan nemen wij die tip mee in de screening voor de samenstelling van de Top 20 volgend jaar. Stuur een mail naar evoot@vivenda.nl en wij nemen uw tip in beraad.

DE CRITERIA

Aan welke eisen moesten deze steden voldoen?

Dit zijn de tien eisen.

- 1 Alleen een echte stad, inclusief stadsrechten
- 2 Een oud, gezellig historisch centrum
- 3 Groen en water in de directe omgeving
- 4 Schoonheid
- 5 Maximaal 50.000 inwoners
- 6 Mooi wonen
- 7 Goede horeca
- 8 Goede winkelmogelijkheden
- 9 Een eigen karakter
- 10 Een open, gemengde bevolking

1 OUDEWATER (UTRECHT)

Aantal inwoners: ca. 10.000
Stadsrechten sinds: 1265

Dit is Amsterdam in het klein, inclusief grachten en oude gevels. Geen wonder dat hier ooit de opnames van *Swiebertje* plaatsvonden. Trots is de stad, die lang op Zuid-Hollands grondgebied lag, op het verleden als

heksenstad. Hier stond en staat nog altijd een echte heksenwaag. Nooit werd een vrouw met deze waag veroordeeld tot heks, waardoor de stad een vrijplaats werd voor vrouwen uit heel Europa die ten prooi waren gevallen aan volkshysterie en bijgeloof. Is het vanwege die eeuwenoude tolerante houding dat Oudewater nog steeds een zeer open bevolking kent bij wie iedereen zich thuis voelt? In ieder geval telt het gezellige centrum een

aantal uitstekende winkeltjes, boetieks, galeries en restaurantjes. Tijdens de zomer is het uitstekend toeven op de terrasjes in het centrum en dat met de polder en de prachtige Reeuwijkse Plassen om de hoek. Oudewater is ons inziens de zeer terechte winnaar! (Meer weten over Oudewater? Zie het interview met Agnella van der Linde op pagina xx).

2 HEUSDEN (NOORD-BRABANT)

Aantal inwoners: ca. 1.500
Stadsrechten sinds: 1318

Heusden dankt haar charme vooral aan de gerestaureerde vesting. De ligging is heel bijzonder, aan de Bergsche Maas, midden in een uitgestrekt groengebied en met de gezellige provinciehoofdstad 's Hertogenbosch om de hoek. Houdt u van kunst en design? Dan moet u zeker eens een bezoek brengen aan het oude centrum; artistieke kelingen als schoenengoeroe Jan Jansen en diverse kunstenaars zijn hier neergestreken in de prachtige zeventiende- en achttiende-eeuwse pandjes. Ook staat de stad bol van de interessante galeries en winkeltjes waar de doorgewinterde shopaholic van watertandt. En dan is er nog de oude vismarkt, de pittoreske molen en de oude ophaalbrug... Een plaatje!

3 NAARDEN (NOORD-HOLLAND)

Aantal inwoners: ca. 17.000
Stadsrechten sinds: 1255

Naarden is één van de best bewaarde vestingsteden die Europa kent. De ligging is magnifiek, aan de rand van Het Gooi met heel veel watersportmogelijkheden op een steenworp afstand; het Gooimeer is daar bijvoorbeeld uitstekend geschikt voor. Het Arsenaal, de basis van Jan des Bouvrie, is een echte trekker, een walhalla voor liefhebbers van interieur en design. Er bevinden zich zo'n 15 restaurants binnen de poorten van Naarden-Vesting, waarvan een aantal met een uitstekende keuken, en in de kerk worden interessante beurzen en concerten gehouden. Reden waarom deze bijzondere plaats niet hoger is geëindigd, is vooral omdat je vanuit de stad richting steden als Amsterdam altijd en eeuwig in de file staat. Daarbij zijn de huizenprijzen in de stad exorbitant hoog, waardoor je als woningzoeker uiteindelijk gewoon minder waar voor je geld krijgt. Daar staat tegenover dat de stad, onder meer omdat ze onderdeel was van de Hollandse Waterlinie, kan terugkijken op een boeiende geschiedenis, waarvan nog allerlei sporen zichtbaar zijn.

4 ZALTBOMMEL (GELDERLAND)

Aantal inwoners: ca. 26.000

Stadsrechten sinds: 1315

Reizend van Utrecht naar 's Hertogenbosch zien we het aan de oever van de Waal liggen: Zaltbommel, met de zo kenmerkende stompe toren van de St. Maartenskerk. Binnen de oude muren vinden we een oud kasteel, nu ingericht als museum, winkeltjes en eetgelegenheden en prachtige stadse herenhuizen met stille, ommuurde tuinen. Het is heel goed wandelen over de oude, begroeide vestingwerken die uitzicht bieden over het uitgestrekte polderlandschap en natuurlijk de glinsterende rivier. Een idylle op een zeer centrale ligging in het land.

5 MONNICKENDAM (N.-HOLLAND)

Aantal inwoners: ca. 14.000

Stadsrechten sinds: 1355

Het hart van deze IJsselmeerstad wordt gevormd door de oude Speeltoren en de Waag, waarop de bezoeker vanaf een oude brug prachtig uitzicht heeft. Monnickendam is een beeldschone, typisch oud-Hollandse

stad met een gezellige markt en sfeervolle winkeltjes, die doet denken aan verloren tijden van kaasmaken, scheepswerven en touwmakerijen. Bij forenzen die afhankelijk zijn van Amsterdam is het minder bekend dan bijvoorbeeld Naarden. De Monnickendammers zitten daar niet mee, laat hen maar een heerlijk, Bourgondisch leven leiden aan het IJsselmeer!

6 VEERE (ZEELAND)

Aantal inwoners: ca. 1600

Stadsrechten sinds: 1355

De schilderachtige haven, de Schotse huizen aan de Kaai het prachtige stadhuis (misschien wel het mooiste van Nederland) met in elk geval het mooiste carillon van Nederland, en de Camperveerse Toren; het zijn enkele karakteristieken die van Veere een prachtstad maken. Ga hier zitten met schildersezels en penceel, en je waant je in de 17e eeuw. In de zomer worden in deze stad allerlei activiteiten georganiseerd. Bohemiens die de grote stad vaarwel hebben gezegd, hebben winkeltjes geopend op het prachtige plein in het centrum. Veere is een oud-Hollandse parel,

een van de zeventien beschermde dorps- en stadsgezichten van Zeeland, met opvallend veel monumenten.

7 ZUTPHEN (GELDERLAND)

Aantal inwoners: ca. 46.917

Stadsrechten sinds: 1190

Deze oude Hanzestad konden we nog net opnemen in de Top 20, want het inwoneraantal is net aan de grens. Maar wat waren we blij! Want deze bijzondere stad aan de IJssel heeft zulke mooie koopmanshuizen en zo'n gezellig en beeldschoon centrum, dat ze beslist in deze top-20 thuishoort. *Vivenda* besteedde al verschillende malen aandacht aan deze bijzondere stad, die zo voornamelijk oprijst aan de oever van de meanderende IJssel: als Hanzestad en als stad van presentator en columnist Harm Edens, de beroemdste inwoner van dit moment. Zutphen is de perfecte plaats om een 'dagje langs de IJssel' mee te eindigen, in één van de leuke hotels in de buurt, 's avonds genietend van de leuke cafés en restaurants binnen de stadsmuren. Ook als u van winkelen houdt een bezoek meer dan waard!

8 DOKKUM (FRIESLAND)

Aantal inwoners: ca. 13.000

Stadsrechten sinds: 1298

In het hoge, Friese noorden ligt één van de elf steden die ijsliefhebbers zo goed kennen van de Elfstedentocht: Dokkum. Dokkum is niet alleen het beroemde keerpunt op de tocht en bekend vanaf de basisschool omdat hier Bonifatius zou zijn vermoord, ook is het een oergezellige, typisch Friese stad met een prachtig oud centrum, waar de mooiste grachtenpanden nog voor een zeer aantrekkelijke prijs te koop zijn. En Dokkum heeft, mede vanwege de aantrekkelijkheid voor toeristen, nog meer te bieden. Teuntje Dokkum bijvoorbeeld, een uitstekend adres voor een weekendje weg, stijlvolle winkeltjes en gastvrije cafés. Ga vooral even langs de voormalige koffiebranderij, waarin nu een goed restaurant zit.

9 VALKENBURG (LIMBURG)

Aantal inwoners: ca. 6.000

Stadsrechten sinds: 1452

Ja, we weten het: Valkenburg wordt vooral geassocieerd met families Flodder (die waarschijnlijk geen *Vivenda* lezen); mensen die op vakantie liever hun moerstaal spreken en dan toch een beetje het gevoel willen hebben dat ze in het buitenland op vakantie zijn. Maar met die kortzichtige omschrijving doen we Valkenburg aan de Geul ongelooflijk tekort. Want wat hebben we hier meer dan Irish pubs en bruine cafés? Nou, bijvoorbeeld uitstekende restaurants. Overnachten op stand kan bijvoorbeeld in Château St. Gerlach van Camille Oostwegel. En dan is er dat on-Nederlandse, glooiende landschap, de oude ruïnes van het voormalige kasteel, de resten van de middeleeuwse stad en natuurlijk de prachtige natuur rond de door het landschap meanderende Geul. Valkenburg is nu typisch zo'n stad die wij als Nederlanders zouden moeten herontdekken. En zoekt u een huis met een Franse uitstraling? Dan moet u hier zeker even gaan kijken. Met Maastricht op een steenworp afstand woont u hier als god in Nederland, met een Franse slag.

10 GOES (ZEELAND)

Aantal inwoners: ca. 37.000

Stadsrechten sinds: 1405

Goes

Een zilte zeelucht, restaurants met al het goede wat de zee te bieden heeft zoals heerlijke Zeeuwse mosselen, mooie karakteristieke waaronder het 15e-eeuwse stadhuis, de oude haven met de mooie gevels, de molens en de oude pleinen, nauwe steegjes en de nuchtere Zeeuwse mentaliteit, dat is allemaal te vinden in Goes. Tel daar nog eens de redelijke huizenprijzen, zee en strand om de hoek en de korte afstand van een topstad als Antwerpen bij op, en je hebt een heerlijke woonplek voor iedereen die niets opheeft met de hectiek van de Randstad, maar toch wil genieten van dat stadse gevoel.

11 WIJK BIJ DUURSTEDEN (UTR.)

Aantal inwoners: ca. 18.000

Stadsrechten sinds: 1300

We leren Wijk bij Duurstede allemaal kennen op school, als Dorestad, een nederzetting die nog door de Romeinen is gesticht omdat het precies op de noordelijke grens van het grote Romeinse rijk lag. Maar heden ten dage is Wijk bij Duurstede een prachtig stadje, soezend aan de oevers van onder meer de Nederrijn, de Kromme Rijn en de Lek. Het staat het vooral bekend om de vele kastelen die in de omgeving liggen en natuurlijk het prachtige Kasteel Duurstede zelf, dat in de stad ligt. Daar vlakbij: prachtige pandjes, gezellige straatjes en natuurlijk de molen Lek en Rijn. Dit is Holland op z'n mooist, met brede rivieren, boomgaarden en pittoreske huisjes als in Langbroek, een dorpje even buiten de stad. In de zomer bloeit het stadje helemaal op, dan kunt u een stadswandeling maken of genieten van de jaarlijkse schapenmarkt of het inmiddels nationaal bekende jazzfestival. En dan de omgeving: de Utrechtse Heuvelrug, schitterende dijken waar het goed fietsen is en al dat water dat u zelfs met een rondvaartboot kunt ontdekken.

12 ENKHUIZEN (N.-HOLLAND)

Aantal inwoners: ca. 18.000

Stadsrechten sinds: 1355

De jachthaven en het Zuiderzeemuseum zijn niet de enige troeven van deze typisch oud-Hollandse stad aan het IJsselmeer. In Enkhuizen moet u zeker even de haring proeven, want van oudsher wordt het aangeduid als de Haringstad. En dan is er natuurlijk de Drommedaris, een oud verdedigingsbolwerk, en de gezellige straatjes die daarachter in het oude centrum liggen. In de

Valkenburg

zomer, als de haven helemaal vol ligt met plezierboten, is het in Enkhuizen een drukte van belang. Daarnaast heeft Enkhuizen een aanzuigende werking voor de inwoners elders in West-Friesland, vaak mensen die werkzaam zijn in de zaadteelt en bloembollen. Enkhuizen is gewoon een oergezellige plaats met prachtige oude monumenten en herenhuisen aan de grachten.

13 ROERMOND (LIMBURG)

Aantal inwoners: ca. 46.000

Stadsrechten sinds: 1231

Deze bisschopsstad heeft een typisch roomse, bourgondische sfeer. Pik een terrasje op de Markt en u weet wat we bedoelen. Onder de

schaduw van de Christoffel kathedraal worden heerlijke Limburgse gerechten zoals de (seizoensgebonden) asperges voorgezet. Liever de natuur in? De jachthaven biedt mogelijkheden voor heerlijke zeiltochten over de Maas en de Maasplassen. Overigens, Roermond kent een grote middenstand, ook omdat het een belangrijke verzorgingsfunctie voor de wijde omgeving heeft. Er zijn veel leuke winkeltjes en zaken voor ieder wat wils, het is een echte winkelstad en werd in 2006 verkozen tot de twee na beste winkelstad (achter Maastricht en 's Hertogenbosch). De plaats wordt dan ook regelmatig bezocht door onze oosterburen, die hun slag slaan op de meubelboulevard of in het Designer Outlet Centre.

Enkhuizen

14 DOESBURG (GELDERLAND)

Aantal inwoners: ca. 11.500
Stadsrechten sinds: 1237

Deze oude Hanze-, vesting- en mosterdstad ligt aan de monding van de Oude en de Gelderse IJssel. Het pittoreske centrum met musea en monumenten trekt jaarlijks veel toeristen. Ook leuk: de koffiebranderij die elke woensdag om de veertien dagen weer ouderwets koffie brandt. En dan zijn er nog heel leuke winkeltjes en mooie oude koopmanshuizen. Geen wonder dat heel veel Arnhemmers deze kant op komen!

15 HARLINGEN (FRIESLAND)

Aantal inwoners: ca. 15.000
Stadsrechten sinds: 1234

De meest Hollandse stad van Friesland – waar al in 777 (!) een kerkje stond – is een plaatje. Voor iedereen die wil wonen aan een kaai, in een huisje met een eeuwenoude trap- of klokgevel en uitzicht op het water, is dit een prachtplek.

16 HATTEM (GELDERLAND)

Aantal inwoners: ca. 12.000
Stadsrechten sinds: 1299

Aan de grens met Overijssel ligt Hattem, ook een voormalige Hanzestad. En de overblijfselen uit die tijd zien we nog altijd, zoals de kerk, de Dijkpoort en molen De Fortuin en prachtige, eeuwenoude herenhuizen. Een beeldschone plaats voor iedereen die zowel

rustig als stads wil leven. Helemaal op de nostalgische toer? Hier vindt u het Anton Pieckmuseum.

17 APPINGEDAM (GRONINGEN)

Aantal inwoners: ca. 12.000
Stadsrechten sinds: 1327

Ooit was Appingedam een levendige handelsstad, van waaruit zaken werden gedaan tot in Zweden. De bloei die dat bracht, zien we nog steeds terug in de mooie panden in het levendige centrum, die inmiddels behoren tot het beschermde stadsgezicht van de stad en prachtig gerestaureerd zijn. Bijzonder zijn de hangende keukens over het Damsterdiep.

18 Woudrichem (N.-BRABANT)

Aantal inwoners: ca. 4.300
Stadsrechten sinds: 1284

Midden in het land van Heusden en Altena ligt deze oude vestingstad, met uitzicht op de Waal. Steeds meer kunstenaars en levensgenieters ontdekken Woudrichem de laatste jaren, waardoor binnen de oude vestingmuren steeds meer galerieën en boetiekjes de deuren openen.

En dan is er natuurlijk nog het Slot Loevestein, op een steenworp afstand, het oude stadhuis, de gevangendoor en de molen Nooit Dedagt... Een heerlijke woonplek! Niet voor niets werd het uitgekozen als locatie voor opnames van de film *Oorlogswinter*.

19 Ootmarsum (OVERIJSEL)

Aantal inwoners: ca. 4.500
Stadsrechten sinds: 1325

Wonen op een plek waar de tijd écht lijkt stil te staan? Dan moet u echt eens naar Ootmarsum komen. Vlak bij de Duitse grens,

Harlingen

in één van de mooiste streken van ons land, Twente, ligt dit prachtige plaatsje dat eerder aan een dorp dan aan een stad doet denken. Het is hier dunbevolkt gebied, maar toch ook één van de oudste bewoonde plekken van ons land. Het openluchtmuseum, de oude boerderijen, de galerieën van kunstenaars die hier zijn neergestreken, en de bosrijke omgeving maken van Ootmarsum een sprookjesachtige plek.

20 BRONKHORST (GELDERLAND)

Aantal inwoners: ca. 150
Stadsrechten sinds: 1482

Trots presenteren de inwoners Bronkhorst als het kleinste stadje van Nederland. De meningen verschillen over de waarheid van die claim, maar wat zal het... Feit is dat Bronkhorst met die ondertitel toch écht een plaatsje verdient in onze top-20, ook al is het dan de laatste. Waarom? Nou, het heeft weliswaar een (beeldschone) herberg, maar echt lekker winkelen op een zaterdagmiddag is er niet bij. Dat compenseert de stad overigens met een zeer fotogenieke uitstraling en een roemruchte geschiedenis. Een zeer waardige afsluiter! ■

Bronkhorst

Pagina makelaar Oudewater